

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 567/2013-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. decembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti L. H., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. C., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 248/1996, za účasti Okresného súdu Trnava, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 248/1996 p o r u š e n é b o l i .

2. L. H. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť L. H. trovy konania v sume 496,69 € (slovom štyristodevät'desiatšesť eur a šesťdesiatdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. C., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 567/2013 z 23. septembra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 248/1996 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na základe obžaloby podanej prokurátorom Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „okresná prokuratúra“) 19. augusta 1996 je proti sťažovateľovi a spol. okresným súdom v tejto veci vedené trestné konanie pod sp. zn. 7 T 248/1996, ktoré nebolo ani po viac ako 17 rokoch jeho trvania právoplatne skončené.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že po podaní obžaloby „*Okresný súd Trnava nariadil na deň 10. 10. 1996 prvé hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na dobu neurčitú. Ďalšie hlavné pojednávanie bolo Okresným súdom nariadené na deň 05. 06. 1997, potom ešte v roku 1997 súd stanovil hlavné pojednávanie osemkrát. V roku 1998 boli stanovené súdom 5x termíny hlavných pojednávanií, v roku 1999 boli stanovené súdom 8x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2000 boli stanovené súdom 9x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2001 boli stanovené súdom 7x termíny hlavných pojednávanií,*

v roku 2002 boli stanovené súdom 2x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2003 boli stanovené súdom 4x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2004 boli stanovené súdom 3x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2005 boli stanovené súdom 3x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2006 a v roku 2007 nebol stanovený súdom ani jeden termín, v roku 2008 boli stanovené súdom 3x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2009 boli stanovené súdom 3x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2010 nebol stanovený súdom ani jeden termín, v roku 2011 boli stanovené súdom 2x termíny hlavných pojednávanií, v roku 2012 boli stanovené súdom 7x termíny hlavných pojednávanií, pričom na poslednom dňa 02. 10. 2012 Okresný súd Trnava vypočul oboch obžalovaných, teda aj sťažovateľa a rozhodol uznesením podľa § 219 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. tak, že hlavné pojednávanie sa vykoná znovu a nariadil toto vykonať dňa 04. 12. 2012. Stanovené termíny boli z časti zrušené samotným súdom ešte pred stanoveným termínom telegrafom, telefonicky a pod., z časti boli pojednávania zrušené pre neprítomnosť obžalovaných (pôvodne boli štyria od prijatia uznesenia súdu o vylúčení dvoch obžalovaných dňa 10. 04. 2006 sú dvaja), obhajcov (sú dvaja), ale predovšetkým svedkov. K uvedenému treba poukázať, že na návrh obhajcu spoluobvineného P. H. Okresný súd Trnava dňa 07. 12. 2009 rozhodol podľa § 231 ods. 1, § 223 ods. 1 a § 11 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku účinného do 31. 12. 2005 tak, že zastavil trestné stíhanie voči sťažovateľovi a druhému obžalovanému. Po podanej sťažnosti Okresnej prokuratúry Trnava zo dňa 27. 01. 2010 Krajský súd v Trnave dňa 16. 11. 2010 rozhodol tak, že uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 09. 12. 2009 v celom rozsahu zrušil a vec súdu prvého stupňa vrátil, aby znovu o nej konal a rozhodol. K uvedenému treba poukázať aj na smutné udalosti, ktoré sa udiali počas osemnásťročného priebehu tohto trestného konania a to jednak na úmrtie dvoch advokátov obhajujúcich sťažovateľa, na úmrtie svedkov a najmä dvoch, ktorých svedectvo je v tejto trestnej veci obzvlášť závažné.“

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, «že dňa 04. 10. 2012 spoluobžalovaný P. H. prostredníctvom svojho obhajcu podal na Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť proti porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného

súdu Trnava v konaní vedenom pod č. k.: 7 T 248/1996, vedené pod č. k.: II. ÚS 8/2013. Po zákonnom dokazovaní Ústavný súd Slovenskej republiky dňa 18. 04. 2013 rozhodol a vydal nález, v ktorom konštatoval, že základné právo P. H. zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod č. k.: 7 T 248/1996 porušené bolo. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky prikázal Okresnému súdu Trnava v trestnej veci vedenej pod č. k.: 7 T 248/1996 „konať vo veci bez zbytočných prietáhov“.

Od vydania Nálezu č. k.: II. ÚS 8/2013 uplynulo šesť mesiacov a Okresný súd Trnava v trestnej veci sťažovateľa nekoná, nenariadil hlavné pojednávanie, pričom lustráciou na webovej stránke súdu je zistiteľné, že termín pojednávania nie je nariadený.».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo L. H... zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod č. k.: 7 T/248/1996 porušené bolo.

Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k.: 7 T/248/1996 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi L. H. priznáva finančné zadostučinenie v sume 19.000 €, ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

L. H. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume podľa vyčíslenia jeho právneho zástupcu, ktorú je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. C... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe výziev ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania, okresný súd prípisom sp. zn. 1 Spr V/719/2013 z 23. októbra 2013 a právny zástupca sťažovateľa podaním doručeným ústavnému súdu 11. novembra 2013.

Predsedička okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla:

„Obžaloba bola podaná 19. 8. 1996 na obžalovaných P. H., L. H., M. Č., R. E. Obžaloba obsahuje 14 skutkov. V samotnej obžalobe boli navrhnuté výsluchy 32 svedkov a prečítanie ostatných výpovedí svedkov a poškodených, z čoho vyplýva, že ide o skutkovo a teda i právne zložitú vec.

Veci bola pridelená spisová značka 7 T 248/1996 a vec bola pridelená sudkyňi Mgr. A. M., ktorá vo veci vytýčila termín neverejného zasadnutia na 25. 9. 1996, kde sa rozhodovalo o žiadosti sťažovateľa na prepustenie z väzby. Žiadosť bola zamietnutá a vo veci bolo vytýčené hlavné pojednávanie na 10. 10. 1996. Na tomto pojednávaní sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti predsedníčky senátu a spis bol predložený na Krajský súd v Bratislave, ktorý rozhodol dňa 24. 10. 1996, že predsedníčka senátu nie je vylúčená z vykonávania úkonov.

Po odchode sudkyne z Okresného súdu Trnava bola vec pridelená 18. 3. 1997 na prejednanie sudkyňi JUDr. K. S., ktorá vo veci vytýčila mnohé pojednávania, ktoré boli odročované pre neprítomnosť sťažovateľa a ostatných obžalovaných.

Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudkyne JUDr. K. S. bola vec dňa 18. 1. 2006 pridelená na konanie sudcovi JUDr. M. Ž., ktorý vo veci nariadil hlavné pojednávanie na 30. 3. 2006.

Uznesením zo dňa 7. 12. 2009 súd trestné stíhanie vo veci zastavil. V odôvodnení tohto uznesenia sa nachádza presný výpočet termínov hlavných pojednávanií (25), na ktoré sa obžalovaní nedostavovali a nemohlo byť vykonané dokazovanie, termíny boli zrušené alebo odročené, s výnimkou dvoch prípadov, z dôvodov na strane obžalovaných alebo ich obhajcov. Trestné stíhanie trvá neúmerne dlhú dobu. Od spáchania skutkov, ktoré sa im kladú za vinu, uplynula doba 14 rokov a viac a vykonanie dokazovania by sa zrejme minulo cieľom, preto súd trestné konanie proti obžalovaným zastavil ako neprípustné.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť okresný prokurátor a Krajský súd v Trnave zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil, aby o nej znovu konal a rozhodol. Podľa tohto rozhodnutia nemožno prihliadať na nečinnosť súdu z dôvodov objektívnych ako na rozhodujúcu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala zastavenie trestného stíhania, pretože by to odporovalo účelu trestného poriadku. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že vo veci bolo nariadených množstvo hlavných pojednávanií, ktoré boli zmarené prevažne z dôvodov na strane obžalovaných prípadne ich obhajcov. Zastavenie trestného stíhania by

bolo uprednostnením práv páchatel'ov pred ich obeťami. Spis bol vrátený na okresný súd 30. 11. 2010.

Na hlavné pojednávanie 2. 6. 2011 sa opätovne nedostavil spoluobžalovaný P. H.

Počas dlhodobej práceneschopnosti sudcu JUDr. Ž. bola vec 1. 8. 2011 pridelená na prejednanie sudkyňi JUDr. S. a po ukončení práceneschopnosti bola vec vrátená 21. 11. 2011 JUDr. Ž.

JUDr. Ž. vo veci nariadil opätovne hlavné pojednávanie na 2. 2. 2012, na ktoré bol spoluobžalovaný P. H. predvedený, avšak sťažovateľ sa ospravedlnil pre zlý zdravotný stav s tým, že potvrdenie o tom doručí dodatočne (do spisu nebolo doručené žiadne) a pojednávanie bolo odročené na 6. 3. 2012, na ktoré sa sťažovateľ dostavil a spoluobžalovaný P. H. bol opätovne predvedený, avšak nedostavil sa obhajca spoluobžalovaného JUDr. J. C. z dôvodu, že si do diára nesprávne zaznačil dátum pojednávania. Na ďalší termín hlavného pojednávania, určený na 5. 4. 2012, sa JUDr. J. C. ospravedlnil a žiadal odročiť hlavné pojednávanie z dôvodu kolízie pojednávanií. Z tohto dôvodu bol zmenený termín hlavného pojednávania na 26. 7. 2012. Aj toto pojednávanie muselo byť odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa na deň 2. 10. 2012. Toto pojednávanie bolo po výsluchu obžalovaných odročené na deň 4. 12. 2012 z dôvodu, že sa nedostavili poškodení. Hlavné pojednávanie dňa 4. 12. 2012 bolo po výsluchu obžalovaných odročené na neurčito z dôvodu predloženia spisu na Ústavný súd SR.

Dňa 21. 1. 2013 bol spis vrátený z Ústavného súdu SR na okresný súd a dňa 24. 1. 2013 sudca vyžiadal od obžalovaných a ich zástupcov, ako aj od Okresnej prokuratúry Trnava návrhy na vykonanie dôkazov na hlavnom pojednávaní s poukazom na uplynutie dlhej doby od podania obžaloby. Okresná prokuratúra dňa 13. 2. 2013 oznámila, že navrhuje vypočuť oboch obžalovaných z prípravného konania a aktualizovať správy a odpisy z registra trestov. Za súhlasu obžalovaných čítaním bude súhlasiť aj s prečítaním svedeckých výpovedí svedkov a poškodených z prípravného konania.

Ostatní účastníci konania žiadne návrhy nepredložili.

Dňa 21. 5. 2013 súd vyžiadal od Mestského súdu v P. rozhodnutie 95 K/33/1996 zo dňa 25. 7. 2005, ktorým bol konkurz na majetok jedného z poškodených zrušený po splnení rozvrhového uznesenia.

Dňa 27. 5. 2013 súd vyžiadal od JUDr. V. B., ako právneho nástupcu poškodeného podniku M...o, s. p., správu, či prevzal pohľadávku poškodeného, či bola uhradená a v akej výške. Keďže súd, ani JUDr. B. na výzvu nereagoval, dňa 13. 9. 2013 im bola zaslaná opätovná výzva, na ktorú opätovne nik neodpovedal.“

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uviedla:

„Keďže spis 7 T 248/1996 bol na Ústavný súd SR predložený, predpokladám, že Ústavný súd SR zistil, že na termíny hlavných pojednávanií sa sťažovateľ dostavoval iba v prípadoch, keď bol predvedený eskortou a jeho spoluobžalovaný sa dostavoval iba vtedy, keď sa nachádzal vo väzbe alebo vo výkone trestu v tejto prejednávanej veci alebo v iných veciach. Taktiež niekoľko termínov hlavných pojednávanií bolo zrušených alebo odročených z dôvodu neprítomnosti advokáta sťažovateľa a advokátov ostatných obžalovaných. Z tohto dôvodu považujem sťažnosť L. H. za absolútne nedôvodnú. Z týchto dôvodov taktiež považujem za absolútne neprimerané, aby Ústavný súd SR priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie...“

Prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom, boli spôsobené z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonných sudcov, odchodom sudkyne zo súdu a tiež z dôvodu odchodu ďalšej zákonnej sudkyne na materskú dovolenku, prečo dochádzalo k zmenám zákonných sudcov, avšak až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, k potrebe naštudovania spisu novým sudcom.

Zároveň upozorňujem na skutočnosť, že Okresný súd Trnava ešte v r. 2009 zastavil trestné stíhanie práve z dôvodov, že konanie trvá už niekoľko rokov, avšak Krajský súd v Trnave toto rozhodnutie zrušil a prikázal Okresnému súdu Trnava vo veci ďalej konať a rozhodnúť, a keďže Okresný súd Trnava je viazaný právnym názorom vysloveným v tomto konaní odvolacím súdom, musí vo veci ďalej konať. Vzhľadom na veľmi dlhý čas, ktorý uplynul od skutkov, ktoré sú obžalovaným kladené za vinu, a vzhľadom na nespoluprácu obžalovaných, ako aj poškodených, je konanie a rozhodnutie vo veci veľmi skomplikované. To sú tiež dôvody, prečo som toho názoru, že Okresný súd Trnava nie je zodpovedný za vznik prieťahov v tomto konaní. Na tomto svojom názore zotrvávam, nakoľko súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí v tejto veci a musí vo veci ďalej konať a vykonávať dokazovanie, ktoré je vzhľadom na dlhú dobu trvania sporu

obtiažne. Názor Krajského súdu v Trnave, vyjadrený v rozhodnutí v tejto veci, je úplne odlišný od názoru Ústavného súdu SR, vyjadreného v Náleze II. ÚS 8/2013-49 zo dňa 18. 4. 2013.

Taktiež zotrvávam na svojom názore, že nedostatočné obsadenie tunajšieho súdu v predchádzajúcich rokoch malo vplyv na mimoriadnu zaťaženosť sudcov a teda aj vplyv na rýchlosť a plynulosť konania.“

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti okrem iného poukázal na to, že:

«Trestné stíhanie proti sťažovateľovi začalo uznesením vyšetrovateľa Okresného úradu PZ SR Trnava sp. zn. VP-389/94 zo dňa 24. 11. 1994 a po ukončení vyšetrovania podal prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava dňa 19. 08. 1996 obžalobu voči sťažovateľovi na Okresný súd Trnava, medzi obžalovanými bol tiež P. H. z P. Históriu tejto trestnej veci chronologicky spolu na 18-tich stranách rozpisuje Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. 04. 2013 sp. zn. II. ÚS 8/2013-49. Sťažovateľ si dovoľuje poukázať opätovne na skutočnosť, že II. Senát Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodol a vydal nález, v ktorom konštatoval, že základné právo spoluobžalovaného sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod č. k.: 7 T/248/1996 porušené bolo. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky prikázal Okresnému súdu Trnava v trestnej veci vedenej pod č. k.: 7 T/248/1996 „konať vo veci bez zbytočných prietahov“, k tomu treba dodať, že Okresný súd Trnava nekoná bez zbytočných prietahov. V stanovisku predsedníčky tohto súdu možno čítať, že sťažovateľ sa dostavoval na hlavné pojednávanie len keď bol predvedený eskortou, spoluobžalovaný len keď sa nachádzal vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody. Sťažovateľ nepopiera, že pani predsedníčka nemá sčasti pravdu, pretože zo spisu je čitateľná účasť na hlavnom pojednávaní, keď sťažovateľa predviedla eskorta. Sťažovateľ sa však pýta koľkokrát sa táto situácia vyskytla v priebehu prejednávanej trestnej veci za osemnásť rokov počítajúc od podania obžaloby, bol to len sťažovateľ, ktorý osemnásťročné prietahy zapríčinil? Rovnako platí aj u spoluobžalovaného P. H. V stanovisku Okresného súdu Trnava je

poukázané na advokátov, ktorí mali zapríčiniť zrušenie niekoľko termínov hlavného pojednávania.

Trestnou činnosťou, ktorá je kladená za vinu sťažovateľovi a spoluobvinenému ešte z rokov 1991-1992 mali byť poškodené m. i. aj vtedajšie štátne podniky. Ako je zrejmé z vyjadrenia Okresného súdu Trnava, tento žiada jedného z poškodených o súčinnosť v roku 2013. Z uvedeného, predovšetkým však z celého postupu súdu v trestnej veci sťažovateľa, rokmi potvrdeného postupu sa javí zrejmý záver, že postupom Okresného súdu Trnava v trestnej veci vedenej pod č. k.: 7 T/248/1996 nebolo porušené len základné právo sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ale taktiež tieto práva zaručené ústavou a dohovorom postupom tohto súdu voči poškodeným porušené boli.

Som toho názoru, že úlohou obhajcu v trestnom konaní je predovšetkým zabezpečiť pre svojho klienta a to či už ho zastupuje na základe plnej moci alebo ex offo, zákonný a spravodlivý proces. Opakujem, počas trvania tejto trestnej veci zomreli dvaja obhajcovia sťažovateľa. K tvrdeniam pani predsedníčky Okresného súdu Trnava mi nedá nenapísať, že toto vyjadrenie považujem za jednostranné. Áno, aj na strane obžalovaných boli absencie na hlavných pojednávaniach, ale za 18 rokov od podania obžaloby sa v živote vyskytnú rôzne situácie, ktoré nedovolia, alebo zabránia splneniu si povinnosti. Nech mi je dovolené opakovať, je spravodlivé odo mňa vyžadovať 100 % a dochvilne plnenie si „pracovných úloh“, keď už dvadsať (20) rokov nedostávam odmenu za prácu. Trestnoprávne predpisy dávajú dostatočnú právomoc súdom, aby konali bez zbytočných prietáhov a ak sa vyskytnú obštrukcie, či vyhybanie sa konaniu na súdoch u účastníkov, súd má zákonné možnosti vykonať kroky, aby zabránil takémuto konaniu a bez zbytočných prietáhov spravodlivo a zákonne rozhodol.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Obdobne v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je zakotvené právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Toto základné právo bolo postupom Okresného súdu Trnava voči sťažovateľovi bez pochyby porušené, preto podľa môjho názoru tvrdenie Okresného súdu Trnava vo vyjadrení zo dňa 23. 10. 2013 o absolútne nedôvodnej sťažnosti je neprijateľné pre rozhodnutie

o porušení tohto práva. Dovolím si vyjadriť svoj názor, že tvrdenie zo strany súdu, keď uvádza niekoľko zmarených hlavných pojednávaní sťažovateľom, resp. spoluobžalovaným a tiež ich obhajcami za neetické zo strany súdu, rovnako aj o dostavovaní sa sťažovateľa resp. spoluobžalovaného na hlavné pojednávania. Treba pripomenúť, že od spáchania skutkov, ktoré obžaloba kladie za vinu obom obžalovaným, prešlo viac ako dvadsaťjeden rokov a, ako som už uviedol, počas tejto doby zomreli dva kolegovia advokáti (aj pre ich úmrtie bolo odročené hlavné pojednávanie), zomreli niektorí dôležití svedkovia a trestné konanie sa podľa § 219 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. 12. 2005 začína od začiatku.

Sťažovateľ má právo na spravodlivý proces v primeranej dobe, preto navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadrenie Okresného súdu Trnava zo dňa 23. 10. 2013 nebral do úvahy, pretože je jednostranné a podľa tohto vyjadrenia za priesťahy môže len a len sťažovateľ, spoluobžalovaný a obhajcovia sťažovateľa, nie však súd. Sťažovateľ po prečítaní vyjadrení k svojej sťažnosti podpísanej predsedníčkou Okresného súdu Trnava pani JUDr. D. V. zastáva názor, že osoba, ktorá koncipovala vyjadrenia za Okresný súd Trnava z dôsledne nečítala Nález Ústavného sudu Slovenskej republiky č. k.: II. ÚS 8/2013-49 zo dňa 18. 04. 2013.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 7 T 248/1996 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Prokurátor okresnej prokuratúry 9. augusta 1996 zaslal okresnému súdu obžalobu sp. zn. 2 Pv 1694/94 pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona, trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 2 Trestného zákona a pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. a) Trestného zákona na sťažovateľa, pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona a trestný čin sprenevery podľa § 248

ods. 1 a 2 Trestného zákona na obvineného P. H. (ďalej len „spoluobžalovaný 1“) a trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 Trestného zákona na obvinených M. Č. (ďalej len „spoluobžalovaný 2“) a R. E. (ďalej len „spoluobžalovaný 3“).

Okresný súd 16. septembra 1996 nariadil prvé hlavné pojednávanie na 10. október 1996 a súčasne nariadil aj neverejné zasadnutie na 25. september 1996 na prerokovanie žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Okresný súd uznesením č. k. 7 T 248/96-706 z 25. septembra 1996 žiadosť o prepustenie z väzby zamietol. Sťažovateľ proti predmetnému uzneseniu podal sťažnosť. Na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 10. októbra 1996 sťažovateľ vzniesol aj námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 6 Nt/11/96 z 24. októbra 1996 rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokovania a rozhodnutia predmetnej veci. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 6 To/308/96 zamietol aj sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o neprepustení z väzby.

Sťažovateľ 31. januára 1997 opätovne žiadal o prepustenie z väzby a súčasne ponúkol svoj písomný sľub, avšak okresný súd ju uznesením z 18. februára 1997 zamietol a písomný sľub neprijal.

Okresný súd rovnako zamietol opakovanú žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Po podaní sťažnosti bol spis predložený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením sp. zn. 3 To/136/97 z 29. apríla 1997 sťažnosť sťažovateľa zamietol. V nasledujúcom období sa uskutočnili hlavné pojednávania 5. júna 1997, 19. júna 1997, 15. júla 1997, pričom 13. augusta 1997 okresný súd zrušil termín pojednávania nariadený na 14. august 1997 z dôvodu hospitalizácie spoluobžalovaného 1. Pre neprítomnosť spoluobžalovaného 1 sa neuskutočnilo ani hlavné pojednávanie nariadené na 16. september 1997. Hlavné pojednávanie sa uskutočnilo až 28. októbra 1997, na ktorom bol okrem svedka vypočutý aj sťažovateľ, pričom okresný súd na pojednávaní zamietol aj žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 To/341/97 z 25. novembra 1997 opätovne zamietol sťažovateľovu sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o neprepustení z väzby.

Hlavné pojednávanie nariadené na 16. december 1997 bolo odročené z dôvodu sťažovateľom uplatnenej námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyňi, pričom krajský súd

uznesením sp. zn. 3 Nt/22/97 z 20. januára 1998 rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania v predmetnej trestnej veci.

Okresný súd 29. januára 1998 spracoval návrh na predĺženie väzby sťažovateľa a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. Ntv II-6/98 rozhodol o predĺžení jeho väzby do 31. augusta 1998.

Po opakovanom zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby a ustanovení nového obhajcu sťažovateľovi sa uskutočnili hlavné pojednávania 12. mája 1998 a 14. mája 1998 a krajský súd uznesením sp. zn. 3 To/130/98 z 23. júna 1998 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o neprepustení z väzby.

Okresným súdom nariadené pojednávania na 23. júl 1998 a 6. august 1998 sa neuskutočnili a boli zrušené. Na pojednanie nariadené na 6. august 1998 napriek uvedenému boli políciou predvedení predvolaní svedkovia. Ďalšie hlavné pojednanie sa uskutočnilo až 29. septembra 1998, na ktorom sťažovateľ opätovne žiadal o prepustenie z väzby a uplatnil námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi, pričom ani jeden z uvedených úkonov nepriniesol sťažovateľovi úspech.

Hlavné pojednanie nariadené na 21. január 1999 bolo bez ďalšieho (t. j. bez vypočutia siedmich zo 14 predvolaných svedkov, pozn.) odročené na 26. január 1999, pričom sťažovateľ okrem žiadosti o prepustenie z väzby uplatnil aj námietku zaujatosti proti celému okresnému súdu. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Nt/2/99 z 23. februára 1999 rozhodol, že zákonná sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania v danej veci.

Hlavné pojednávania nariadené na 13. apríl 1999, 24. máj 1999, 22. jún 1999, 4. november 1999 a 30. november 1999 sa neuskutočnili z dôvodu neprítomnosti spoluobžalovaného 1, ktorý bol 27. decembra 1999 zatknutý, v súvislosti s čím podal sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením z 18. januára 2000 zamietol.

Hlavné pojednávania nariadené na 1. február 2000, 24. február 2000, 30. marec 2000 a 4. máj 2000 sa neuskutočnili z dôvodu neúčasti spoluobžalovaných.

Ďalšie hlavné pojednávania nariadené na 1. jún 2000, 13. júl 2000, 17. august 2000, 5. október 2000, 28. október 2000 a 25. január 2001 sa neuskutočnili z dôvodov na strane okresného súdu (neprítomnosť prísediacej, práceneschopnosť zákonnej sudkyne).

Hlavné pojednávania nariadené na 15. marec 2001, 19. apríl 2001 a 14. jún 2001 sa neuskutočnili pre neprítomnosť spoluobžalovaných, pričom na pojednávanie nariadené na 14. jún 2001 mal byť políciou predvedený sťažovateľ, ale nebol doma zastihnutý.

Na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 23. augusta 2001 okresný súd uznesením rozhodol o prepustení spoluobžalovaného 1 z väzby a prijal jeho písomný sľub.

Ďalšie dve hlavné pojednávania nariadené na 9. október 2001 a 16. november 2001 z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa (porucha auta) a z dôvodu neprítomnosti zákonnej sudkyne (praceneschopnosť) sa neuskutočnili.

Termín hlavného pojednávania nariadeného na 5. február 2002 musel byť zrušený z dôvodu vopred nahlásenej praceneschopnosti spoluobžalovaného 1. Keďže hlavného pojednávania nariadeného na 11. júl 2002 sa nezúčastnili spoluobžalovaní, pričom spoluobžalovaný 1 nebol predvedený, lebo sa nezdržiaval v mieste svojho bydliska, okresný súd oznámil, že na sťažovateľa a spoluobžalovaného 1 bude vydaný zatykač, čo bolo realizované 14. novembra 2002.

Hlavné pojednávania nariadené na 28. apríl 2003, 4. september 2003, 13. január 2004 a 13. máj 2004 sa z dôvodu neprítomnosti spoluobžalovaného 1 neuskutočnili. Hlavné pojednávania nariadené v období od 13. mája 2004 do 22. septembra 2009 sa neuskutočnili z dôvodu neúčasti sťažovateľa, spoluobžalovaných, resp. ich obhajcov, pričom uznesením z 12. apríla 2006 okresný súd rozhodol, že trestná vec spoluobžalovaného 2 a spoluobžalovaného 3 sa vylučuje z predmetného konania na samostatné trestné konanie.

Okresný súd 3. decembra 2009 nariadil na 7. december 2009 neverejné zasadnutie, na ktorom trestné stíhanie proti sťažovateľovi a spol. zastavil podľa § 231 ods. 1, § 223 ods. 1 a § 11 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Proti uvedenému uzneseniu podal 28. januára 2010 sťažnosť prokurátor okresnej prokuratúry. Okresný súd predmetný súdny spis predložil krajskému súdu 17. júna 2010, pričom krajský súd spis okresného súdu vrátil ako predložený predčasne z dôvodu jeho nekompletnosti.

Po opätovnom predložení spisu (10. novembra 2010) krajský súd uznesením sp. zn. 3 To/136/2010 zo 16. novembra 2010 uznesenie okresného súdu zo 7. decembra 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Okresný súd po vrátení spisu z krajského súdu vykonal procesné úkony (šetrenie pobytu, správa o zdravotnom stave) a 14. apríla 2011 nariadil termín hlavného pojednávania

na 2. jún 2011, na ktorom zistil, že spoluobžalovaný 1 nastúpil na výkon trestu odňatia slobody v súvislosti s iným trestným konaním, a preto hlavné pojednávanie odročil na 20. september 2011. Uvedený termín následne zrušil (zmeny v rozvrhu práce) a určil nový termín hlavného pojednávania na 2. február 2012.

Sťažovateľ 2. februára 2012 ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní zhoršením svojho zdravotného stavu a okresný súd zmenil pôvodný termín hlavného pojednávania na 6. marec 2012 a neskôr na 5. apríl 2012. Z dôvodu kolízie pojednávani právneho zástupcu spoluobžalovaného 1 okresný súd nariadil nový termín hlavného pojednávania na 10. máj 2012, ktoré sa z dôvodu „*neodkladných záležitostí súvisiacich s výkonom nariadenej pohotovosti*“ neuskutočnilo a bol nariadený nový termín na 26. júl 2012.

Z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľa (zdravotné dôvody) bolo hlavné pojednávanie odročené na 2. október 2012. Toto pojednávanie sa uskutočnilo s tým, že na nasledujúce hlavné pojednávanie (4. decembra 2012) okresný súd predvolá poškodených. Hlavné pojednávanie sa uskutočnilo a bolo bez ďalšieho dôvodu odročené na neurčito na účel predloženia súdneho spisu ústavnému súdu.

Súdny spis bol z ústavného súdu vrátený 21. januára 2013 a okresný súd následne 24. januára 2013 vyžiadal od sťažovateľa, spoluobžalovaného 1, ich obhajcov a od okresnej prokuratúry návrhy na vykonanie dôkazov na hlavnom pojednávaní s poukazom na uplynutie dlhej doby od podania obžaloby.

V priebehu mája 2013 okresný súd opakovane vykonal aj procesné úkony vo vzťahu k poškodeným a 28. októbra 2013 predložil súdny spis ústavnému súdu.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa odseku 2 citovaného článku ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa odseku 3 citovaného článku ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98), pričom k naplneniu práva na súdnu ochranu v rozhodovaní o veci samej dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

Pri posudzovaní, či vo veci došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú povaha konania, teda právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) má obvinený právo na to, aby o jeho trestnom obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. júna 1968).

Pokiaľ ide o primeranosť lehoty, v ktorej má byť vec obvineného prerokovaná, je pojem primeraná lehota relatívny. Neexistuje žiadna absolútne stanovená doba, prekročenie ktorej by bolo automaticky kvalifikované ako doba neprimeraná. Primeranosť doby konania sa posudzuje podľa konkrétnych okolností prípadu (napr. rozsudok ESLP vo veci König v. Nemecko z 28. júna 1978).

Čas na konanie bez zbytočných prieťahov spravidla nemožno vyjadriť numericky. Obvykle neexistuje časová hranica, uplynutím ktorej postup súdu môže mať povahu prieťahov v konaní (napr. I. ÚS 137/02).

Povahou konania treba rozumieť nielen jeho zložitosť alebo naopak jednoduchosť na jednej strane, ale aj jeho význam pre obvineného na strane druhej.

Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trvania trestného konania sa posudzuje prísnejšie ako doba trvania konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného [obmedzenie práv a slobôd, vplyv na povesť, postavenie v zamestnaní a pod. (napr. rozsudok ESLP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. júna 1987)].

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd v zhode s názorom vysloveným v náleze sp. zn. II. ÚS 8/2013 z 18. apríla 2013 konštatuje, že predmetnú vec možno po právnej a skutkovej stránke hodnotiť ako štandardnú, nevykazujúcu črty mimoriadnej zložitosti. Ústavný súd ďalej v nadväznosti na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu poznamenáva, že nemožno kvalifikovať za faktickú zložitosť veci zabezpečovanie

prítomnosti obžalovaných na hlavných pojednávaniach, pretože okresný súd v uvedenej súvislosti nevyužíval dostatočne zákonné procesné prostriedky, ktoré mal k dispozícii, a najmä touto skutočnosťou nemožno ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku trestného konania, ktoré pred okresným súdom prebieha už viac ako 17 rokov.

2. Pokiaľ ide o kritérium správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ má výrazný podiel na predĺžení konania.

Zo sťažnosti a najmä z predloženého súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ, ale aj jeho právny zástupca sa v priebehu viac ako 17 rokov trvajúceho konania viackrát nezúčastnili nariadených hlavných pojednávanií. Napríklad na hlavné pojednávanie nariadené na 9. október 2001 sa sťažovateľ dostavil až po jeho skončení, keď uviedol ako dôvod neúčasti poruchu auta. Na ďalšie hlavné pojednávanie nariadené na 14. jún 2001 sa sťažovateľ nedostavil, pričom mal byť predvedený, ale v mieste bydliska nebol zastihnutý. Dôvodom neúčasti na niektorých nariadených hlavných pojednávaniach bola aj sťažovateľova práceneschopnosť v období od 30. marca 2006 do 7. septembra 2007.

Na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s predĺžením napadnutého konania je potrebné pripísať aj skutočnosť, že neúspešne namietal zaujatosť zákonnej sudkyne (10. októbra 1996 a 16. decembra 1997), v súvislosti s čím bolo potrebné predkladať súdny spis na rozhodnutie krajskému súdu. V jednom prípade sťažovateľ neúspešne namietal aj zaujatosť všetkých sudcov okresného súdu (21. januára 1999).

V súvislosti s posudzovaním podielu sťažovateľa na spomalení priebehu napadnutého konania je potrebné poukázať aj na to, že sťažovateľ po podaní obžaloby okresnému súdu (19. augusta 1996) v období do októbra 1998 uplatnil spolu až 8 žiadostí o prepustenie z väzby, ktoré okresný súd vo všetkých prípadoch zamietol, a po podaní sťažností proti uzneseniam okresného súdu bolo potrebné súdny spis predkladať krajskému súdu na rozhodnutie, čo tiež nepochybne malo vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

Podiel sťažovateľa, ale aj spoluobžalovaného 1 na spomalení priebehu napadnutého konania je nespochybniteľný, avšak na druhej strane v žiadnom prípade nezbavuje okresný súd zodpovednosti za stav napadnutého konania, v ktorom sa nachádza v čase rozhodovania o tejto sťažnosti.

3. Napokon ústavný súd hodnotil aj samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, konštatujúc, že skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 17 rokoch od jeho začatia, je sama osebe z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná. Vzhľadom na to nepovažoval ústavný súd za potrebné detailne vyhodnocovať konkrétne obdobia nečinnosti ani neefektívnosť postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Napriek uvedenému ústavný súd považuje za potrebné na niektoré skutočnosti konkrétne poukázať.

V niektorých prípadoch sa nariadené hlavné pojednávania neuskutočnili, resp. boli odročené z dôvodov na strane okresného súdu (napr. okresný súd 1. júna 2000 zrušil nariadený termín na 15. jún 2000 pre účasť zákonnej sudkyne na školení, 13. júla 2000 pre neprítomnosť prísediacej, 17. augusta 2000 prísediaca oznámila neprítomnosť pre zaneprázdnenosť, 4. októbra 2000 okresný súd zrušil nariadené pojednávanie pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne, 20. novembra 2000 tak urobil „*pre neprítomnosť predsedníčky senátu*“, 24. novembra 2000 to bolo pre práceneschopnosť prísediacej, 17. februára 2003 prísediaca oznámila, že sa hlavného pojednávania nemôže zúčastniť z rodinných dôvodov, 12. mája 2009 sa hlavné pojednávanie neuskutočnilo pre neprítomnosť prísediaceho).

V predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto nálezu už bolo uvedené, že v počiatočnom štádiu napadnutého konania sa okresný súd v zásade zaoberal iba posudzovaním a rozhodovaním o opakovaných žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby, pričom ústavný súd v tejto súvislosti už v minulosti konštatoval (napr. II. ÚS 8/2013), že rozhodovanie o väzbe nie je konaním vo veci samej, preto nemôže viesť k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, a preto rozhodovanie o týchto otázkach nemôže byť prekážkou postupu na konanie vo veci samej, t. j. rozhodovania o vine a treste.

Ústavný súd ďalej poukazuje aj na neefektívnosť a nesústreďenosť v postupe okresného súdu, keď po podaní sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry (28. januára 2010) proti uzneseniu okresného súdu zo 7. decembra 2009, ktorým bolo trestné stíhanie proti sťažovateľovi a spol. zastavené, krajský súd vrátil spis okresného súdu ako predčasne predložený z dôvodu jeho nekompletnosti. Predmetný spis bol krajskému súdu opätovne

predložený 10. novembra 2010, pričom uvedeným postupom tiež došlo k predĺženiu konania o približne 7 mesiacov.

O neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní svedčí aj skutočnosť, že okresný súd v doterajšom priebehu nariadil termín hlavného pojednávania vo veci až 49-krát, avšak v prevažnej miere bez toho, aby pred nariadením pojednávania vykonal náležité šetrenie, napr. o pobyte sťažovateľa a spol., resp. o možnostiach zabezpečiť prítomnosť obhajcov obžalovaných a tiež členov senátu, teda bez náležitej predprípravy zameranej na zisťovanie skutočností relevantných na riadne uskutočnenie hlavného pojednávania. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku (pred 1. januárom 2006 podľa § 198 ods. 3 Trestného poriadku) „Pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prerokovať a rozhodnúť bez jeho odročenia.“ Keďže okresný súd takto dôsledne nepostupoval, musel nariadené hlavné pojednávania odročovať, čím došlo k predĺženiu priebehu napadnutého konania.

Napokon podľa názoru ústavného súdu je potrebné v súvislosti s ústavne neakceptovateľnou doterajšou dĺžkou napadnutého konania pripísať na ťarchu okresného súdu aj skutočnosť, že okresný súd svojím uznesením zo 7. decembra 2009 trestné konanie vo veci zastavil, pričom v odôvodnení okrem iného uviedol, že *„V danom prípade ide teda o extrémny prípad, na ktorý možno aplikovať článok 6 Dohovoru, pretože trestné stíhanie trvá neúmerne dlhú dobu. Preto súd z dôvodu uvedeného v § 11 ods. 1 Tr. poriadku trestné konanie proti obžalovaným zastavil ako neprípustné.“*

Krajský súd uznesením sp. zn. 3 To 136/2010 zo 16. novembra 2010 (ďalej aj „zrušujúce uznesenie“) po podaní odvolania podľa § 149 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil, aby o nej znovu konal a rozhodol. V odôvodnení uznesenia krajský súd okrem iného uviedol:

„V prejednávanej veci bola obžaloba na obžalovaných podaná na súde 1. stupňa dňa 19. 08. 1996. Od podania obžaloby uplynula doba viac ako 14 rokov. Z tohto pohľadu by sa mohlo jednať o extrémny prípad, avšak len v prípade, keby prieťahy v konaní boli spôsobené prevažne na strane súdu. V prejednávanej veci však, ako vyplýva z obsahu

spisového materiálu aj z odôvodnenia napadnutého uznesenia, bolo vo veci nariadených množstvo hlavných pojednávaní, ktoré boli zmarené prevažne z dôvodov na strane obžalovaných, prípadne ich obhajcov. V tomto smere potom nemožno prihliadať na nečinnosť súdu z dôvodov objektívnych (uvádzaných aj v odôvodnení uznesenia) ako na rozhodujúcu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala zastavenie trestného stíhania, pretože by to odporovalo účelu Trestného poriadku.

Za takejto situácie zastavenie trestného stíhania preto, že toto trvá neprímerane dlhú dobu, by bolo uprednostnením práv páchatel'ov pred ich obeťami.“

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení krajského súdu a vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nemôže prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu uvedenému v jeho vyjadrení k sťažnosti o tom, že „*Názor Krajského súdu v Trnave vyjadrený v rozhodnutí o tejto veci je úplne odlišný od názoru Ústavného súdu SR, vyjadreného v Náleze II. ÚS 8/2013-49 zo dňa 18. 4. 2013.*“.

Ústavný súd vzhľadom na z ústavného hľadiska zjavne neakceptovateľnú doterajšiu dĺžku namietaného konania nemohol kvalifikovať ako relevantné ani argumenty okresného súdu uvedené vo vyjadrení k sťažnosti a odôvodňujúce nečinnosť a neefektívnosť jeho postupu poukazovaním na práceneschopnosť zákonných sudcov, odchod zákonnej sudkyne na materskú dovolenku a v dôsledku toho nutnosť naštudovania spisu novým sudcom.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre opakovane vyslovil názor, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 248/1996 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako

aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV.

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom sp. zn. II. ÚS 8/2013 z 18. apríla 2013 (m. m. IV. ÚS 45/07, IV. ÚS 99/07).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 19 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, keď okrem iného uviedol:

„Všetky stresujúce udalosti vyplývajúce z dĺžky rozhodovania o jeho vine, či nevine zapríčinili jeho nižšiu psychickú odolnosť, náklonnosť k nervozite, k zvýšenej obezite a s tým súvisiacej cukrovke a vysokému tlaku, čo ho fyzicky vyčerpáva tak, že jeho organizmus menej odolný voči chorobám, samozrejmosťou je k tonuto prirátaný vek sťažovateľa, keď v roku 1991 mal 35 rokov a teraz v roku 2013 má už 57 rokov. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu, najmä na bezdôvodnú nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní

a súdu, považuje sťažovateľ navrhované finančné zadosťučinenie vo výške 19 000 € za primerané.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 T 248/1996 a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä nie zanedbateľný podiel sťažovateľa na predĺžení konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. J. C. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004

Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 390,48 €, čo spolu s režijným paušálom 3 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 413,91 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 496,69 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013